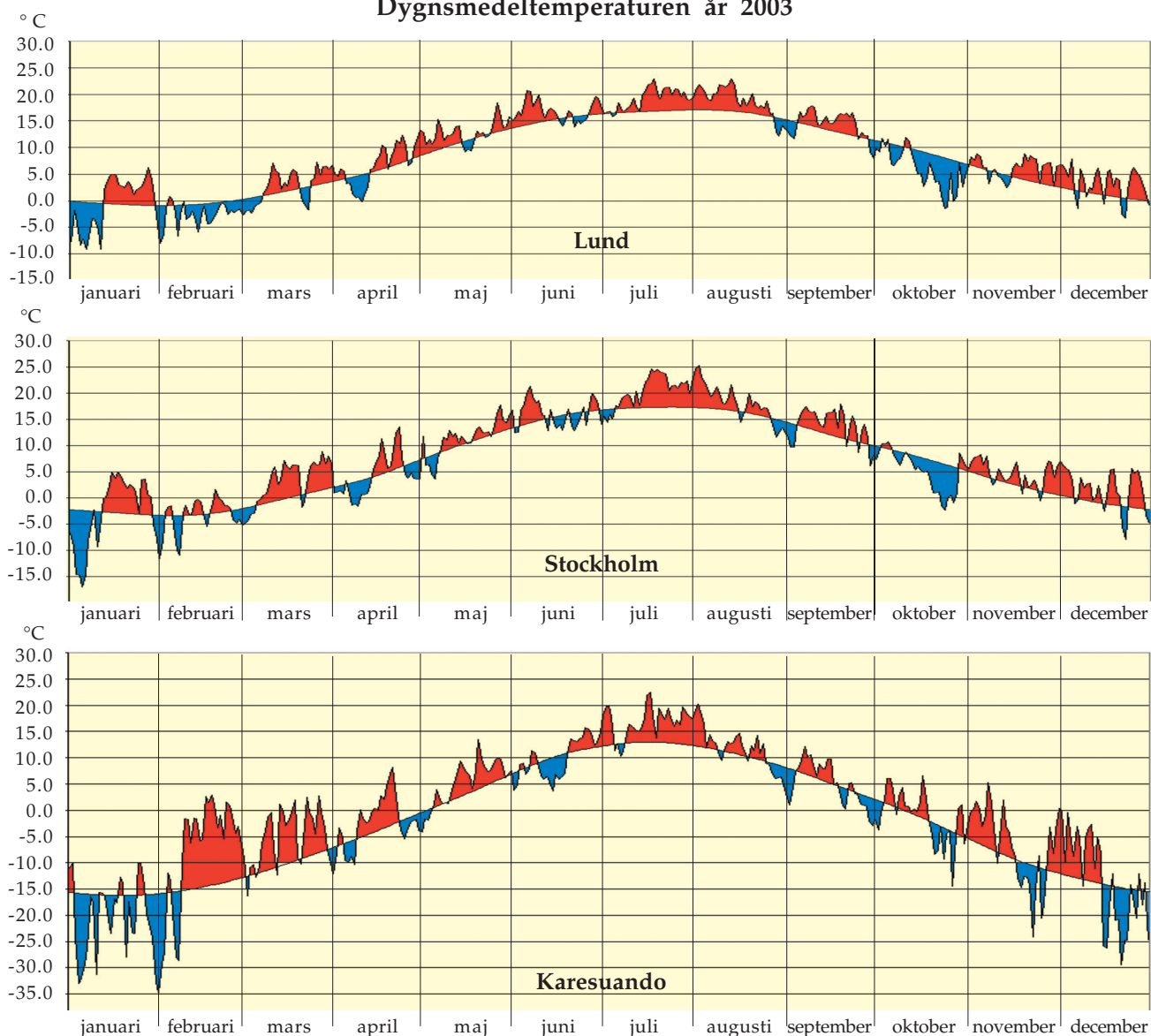

Ännu ett varmt år med bara korta kalla perioder och skönt semesterväder

Även år 2003 får läggas till den serie av varma år som sedan 1988 bara har ett undantag 1996. Som synes i diagrammen nedan fanns dock en hel del korta kalla perioder. Den längsta inföll i större delen av landet i oktober, men i nordligaste Sverige inträffade den i januari. Som helhet hade landet 1.2 grader högre medeltemperatur än normalt och året var därmed i stort sett lika varmt som år 2002. De allra varmaste åren på 1900-talet 1934, 1938, 1989, 1990 och 2000 låg dock medeltemperaturen 0.6-0.9 grader högre. När det gäller nederbörden så var sju månader blötare än normalt, men för året och landet som helhet var årsnederbörden obetydliga två procent under den normala nederbörden.

Dygnsmedeltemperaturen år 2003

Dygnsmedeltemperaturen år 2003 och normal dygnsmedeltemperatur för perioden 1961-90.
Varmare än normalt är markerat med rött. Kallare än normalt är markerat med blått.

Väder och Vatten

Väder och Vatten utkommer med ett nummer per månad samt en sammanställning för året.
Utgiven sedan 1881, i nuvarande form sedan 1984.
© Citera oss gärna, men glöm inte ange källan.
Utgiven av SMHI.
Tryck: Direkt Offset AB Norrköping 2004

Prenumeration: SMHI, Väder och Vatten,
601 76 Norrköping
Telefon: Kundtjänst 011 - 495 82 00
Redaktör: Carla Eggertsson Karlström
Ansvarig utgivare: Tord Kvick

Temperaturen

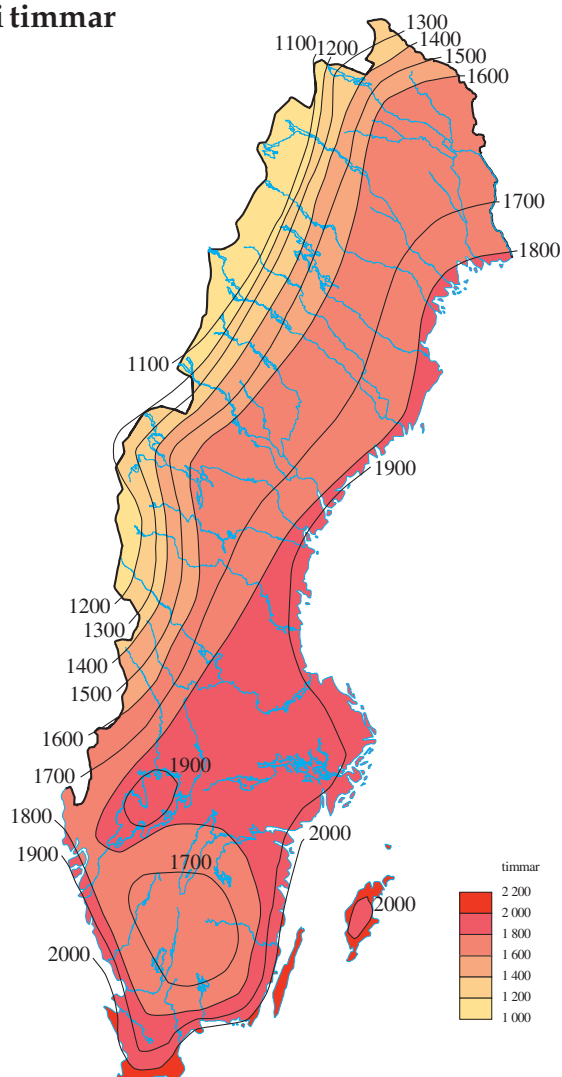
Den riktigt pressande högsommarvärmen kom i mitten av juli, men stannade bara några dagar. Från Forse i Ångermanland rapporterades därvid 32.6° den 17, vilket blev årets absolut högsta temperatur i Sverige. Den högsta i Götaland noterades lustigt nog på exakt samma plats och datum som år 2002, nämligen i Roma den 1 augusti. Kallast var det i början av januari och vid månadsskiftet januari-februari. Årets lägsta temperatur rapporterades därför redan den 6 januari, då Nikkaluokta i Lappland hade -42.1°.

Nederbörden

Både de största och de minsta nederbördsmängderna för året uppmättes i år på samma platser som år 2002. Blötast var detsåledes på Hallandsåsen där Baramossa fick allra mest med 1211 mm, vilket dock är 336 mm mindre än i fjol. De stationer vid Bottenviken som nu liksom då fångade minst nederbörd är Pite-Rönnskär med 249 mm och Rödkallen med 252 mm, vilket är 40-50 mm mindre än i fjol. Även i norra Norrlands inland var det torrt på många håll med en årsnederbörd på bara omkring 350 mm i nordöstra Lappland.

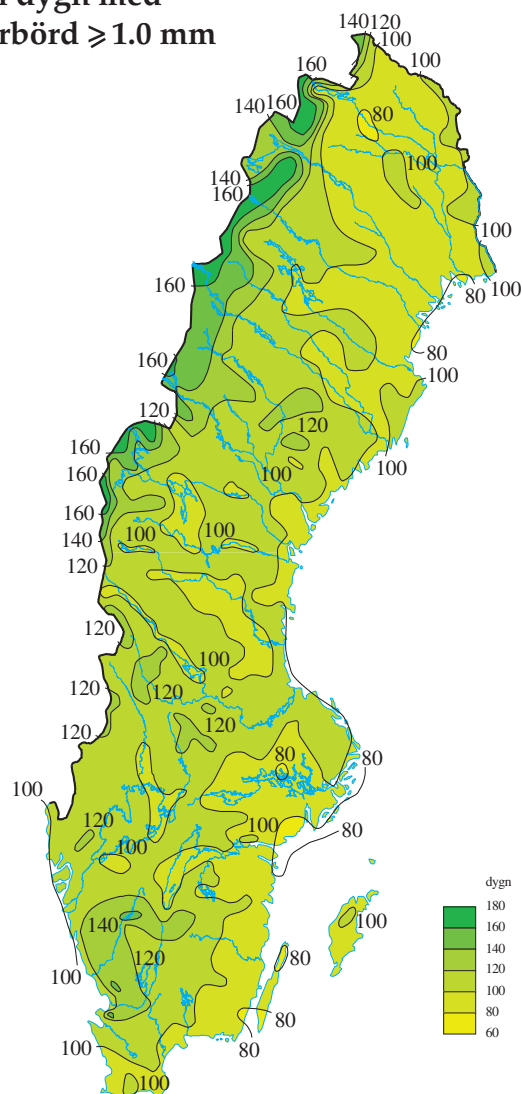
Årskartor 2003

Solskenstid i timmar

Bortsett från allra nordvästligaste Lappland fick hela landet mer sol än normalt under 2003, men det var ännu soligare under 2002 utom i de västra delarna av Götaland. Under de tre sommarmånaderna var antalet soltimmar som helhet nära det normala i hela landet.

Antal dygn med nederbörd ≥ 1.0 mm

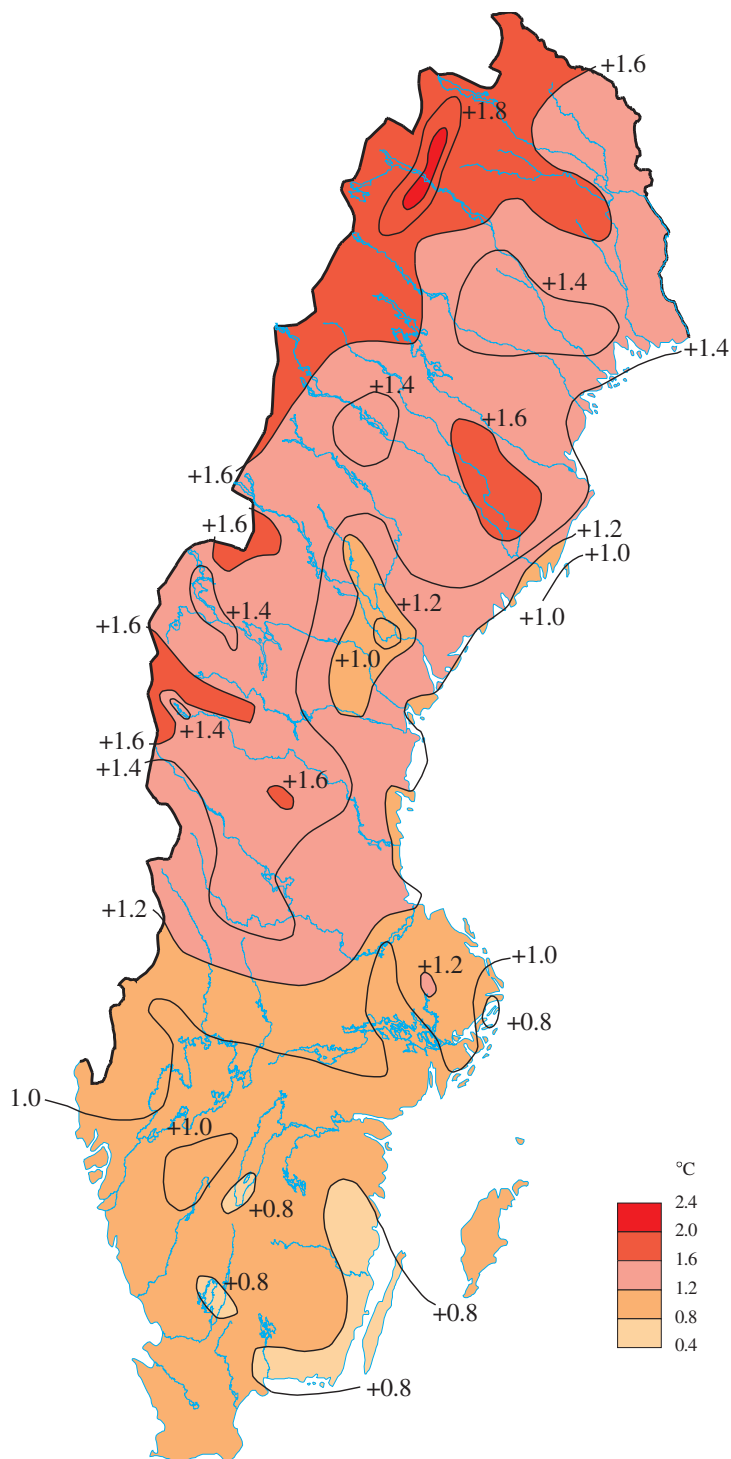
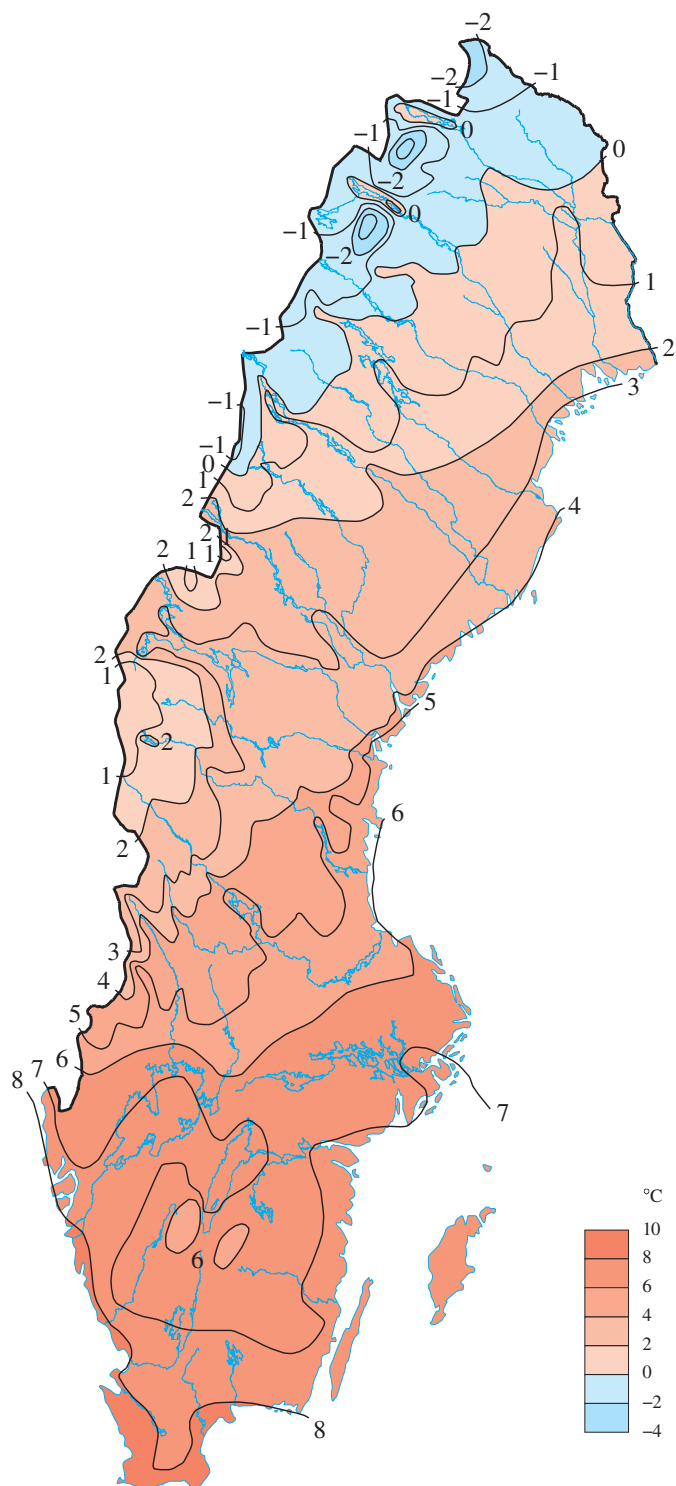

Antalet dygn med minst 1 mm nederbörd var lägre än normalt i större delen av landet. Fjällen och västra Götaland hade dock i allmänhet något flera dagar än normalt med nämnvärd nederbörd. Särskilt i Norrland var antalet sådana dygn ännu lägre i fjol.

Årskartor 2003

Medeltemperatur, °C

Medeltemperatures
avvikelse
från normalvärdet i °C

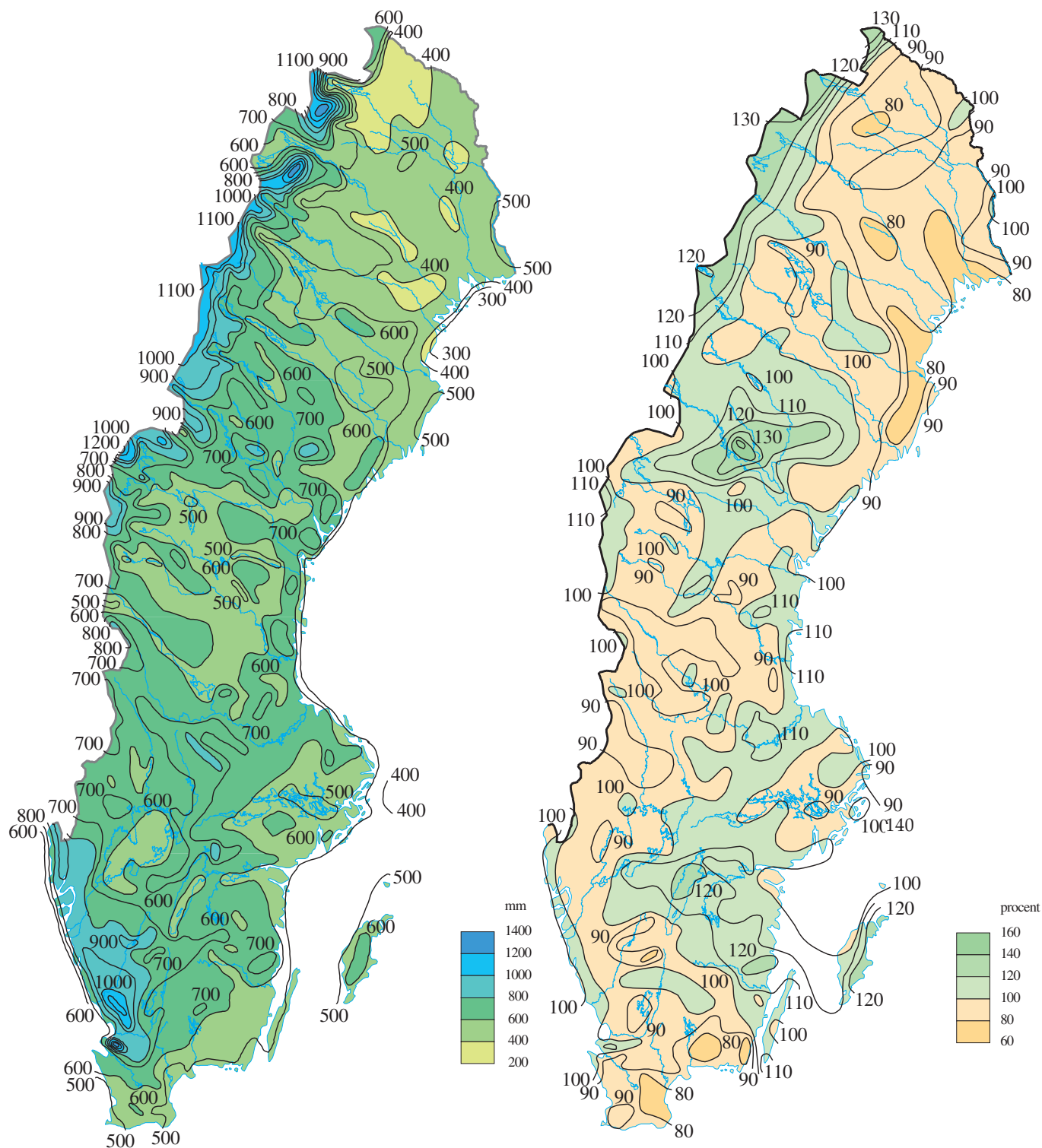

Årets medeltemperatur var betydligt högre än den normala i hela landet, men nästan över allt var 2000 ett ännu varmare år. Om man ser till landet som helhet har nu alla år efter 1987 utom ett, 1996, varit varmare än normalt. Sedan 1860 har följande år varit varmare än 2003: 1930, 1934, 1938, 1943, 1949, 1953, 1959, 1974, 1975, 1989, 1990, 1992, 2000 och 2002, medan det var lika varmt som i år 1937, 1961 och 1997. Under de 70 första åren av våra mätningar var alltså inte ett enda år lika varmt som år 2003.

Årskartor 2003

Nederbörd, mm

Nederbörden i procent
av den normala

Årsnederbörden var för Sverige som helhet ett par procent mindre än normalt under 2003. År 2002 var den ännu något mindre, och det betyder att vi nu haft två lite torra år i rad i kontrast till de 25 föregående åren som nästan alla var blötare än normalt. Senast vi hade ett rejält torrt år var 1996. Värt att notera är att Lapplandsfjällen och inlandet i mellersta Norrland fick mer nederbörd än normalt, vilket är gynnsamt för vattenkraftproduktionen.

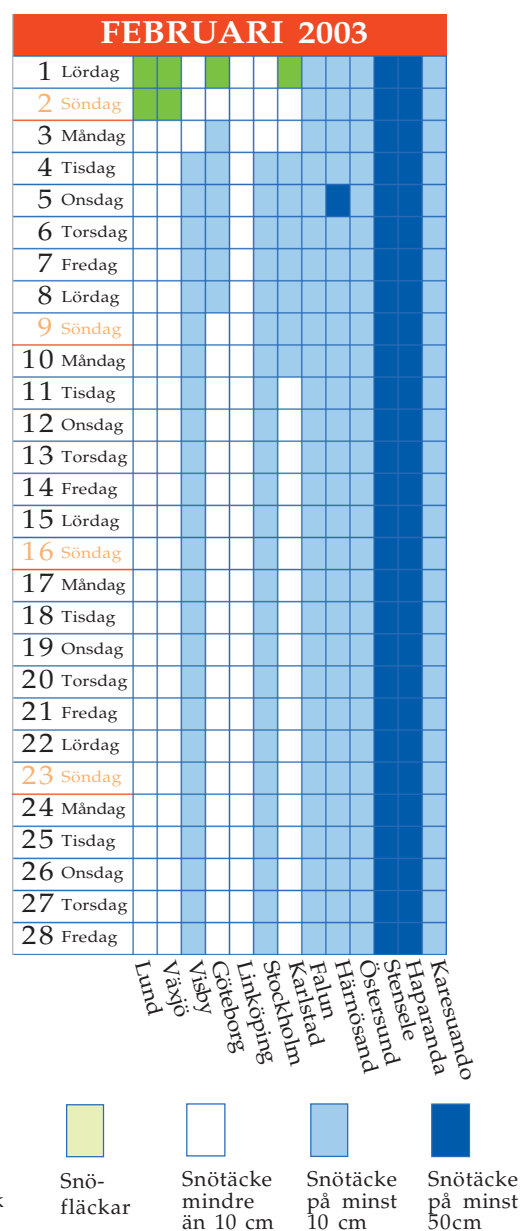
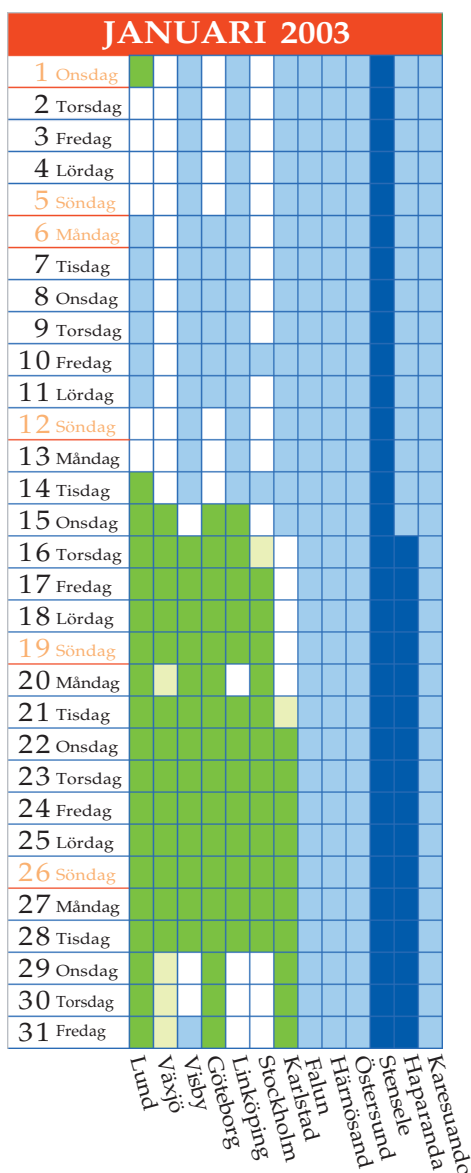
Foto: Carla Eggertsson Karlström

Vrinnevi, Norrköping

Vintern

Speciellt i den nordligaste delen av landet slog det om från en kall januari till en mycket mild februari, medan vintern som helhet var mild i mellersta Sverige och kallare än normalt i söder med februari som kallaste månad. Vintern var till största delen nederbördsfattig vilket begränsade snötillgången.

Snötäcket januari-februari 2003

Vintern, januari-februari

Kall start på året

Året fick en mycket kall inledning med delvis sträng kyla. Som kallast var det -40° på flera håll i Lappland vid trettonhelgen den 6 och i Östergötland uppmättes -30° i Horn och -26° i Simonstorp. Kylan fortsatte att dominera i nordligaste Norrland, medan det i övriga delar av landet blev mildt och blåsigt från den 11. Speciellt i södra Sverige steg temperaturen kraftigt och den 13-20 var det där varje dag minst 6° på någon plats. Med 10° i Malmö den 27 var det också snudd på varmere rekord. Vid månadsslutet återkom den delvis stränga kylan och de två sista dygnen steg inte temperaturen över noll grader någonstans. Vinterns lägsta temperaturer noterades också den 1 februari, men redan den 2 dämpades kylan i samband med att flera snöområden passerade. Sedan snön i Götaland och södra och sydöstra Svealand töat bort i mitten av januari hade det där mest varit barmark, men nu blev

hela landet snötäckt. Efter den 5 februari föll nästan ingen nederbörd i landets södra hälft, varför Kristianstad och Skara upplevde sin torraste februari sedan 1932.

Mycket mildt och nytt varmere rekord i norr

Mild luft började föras in över Norrland från den 8 februari och från den 16 och framåt gav också föhn ofta extremt torr luft och för årstiden mycket höga temperaturer öster om fjällkedjan. Nikkaluokta kunde därvid den 18 notera den högsta februaritemperaturen sedan mätningarnas början 1951 med 9.4° . Föhn förekom även i Svealand och södra Norrland. Längst i norr blev också årets februari en av de fem sex varmaste under de senaste hundra åren. Lågtryck som drog österut på Ishavet medförde orkanvindar vid Stora Sjöfallet den 16 och rejält blåsigt i de nordligaste fjälltrakterna den 21 och 23 februari.

Foto: Carla Eggertsson Karlström

Våren

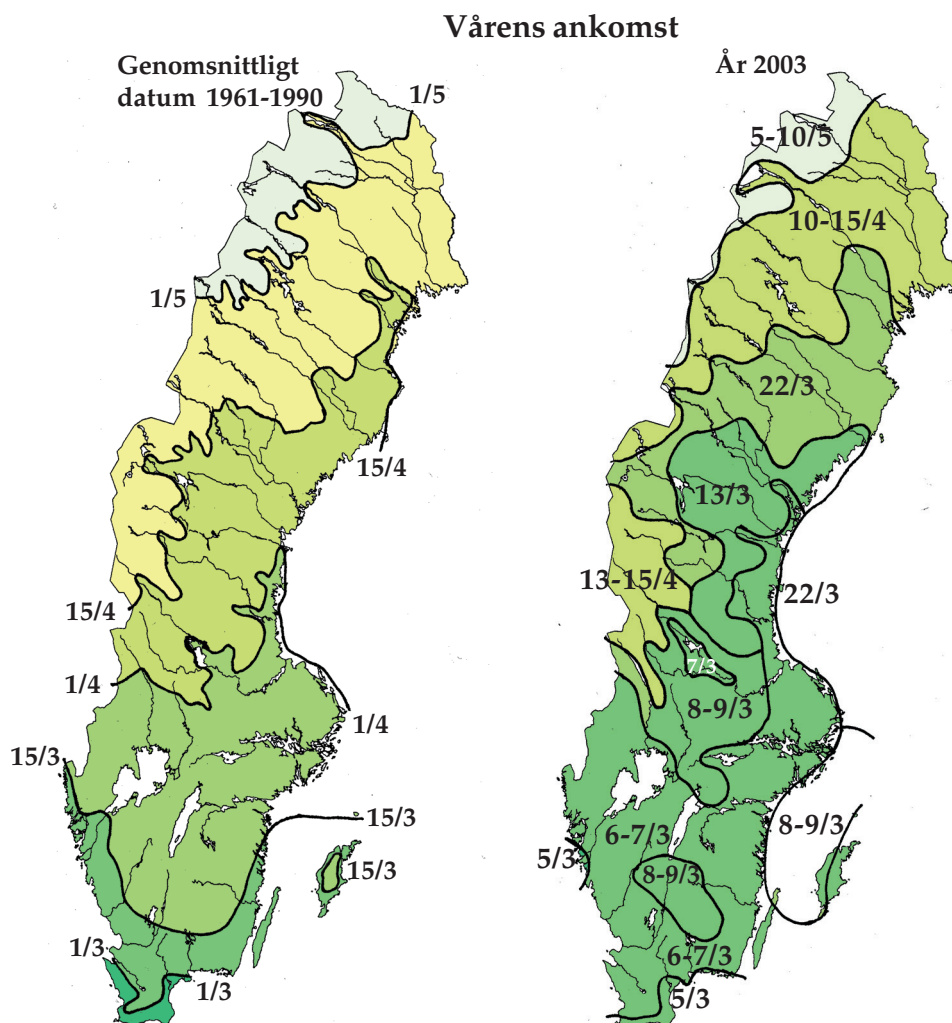
Våren 2003 var övervägande mild med rekordsol i både mars och april. I slutet av mars kom våren därmed också ovanligt tidigt till Norrland. Höstens och vinterns torka höll i sig långt in i april. Då regnet sedan kom var det på många håll rikligt, speciellt i maj och då ofta i samband med åska som förekom ovanligt ofta för årstiden.

Körsbärsträd i Norrköping

Det råder vår när dygnsmedeltemperaturen varaktigt (i minst sju dygn) överskrider 0°.

Men när är det varaktigt? Problem med att fastställa vårens exakta ankomst ett enskilt år beskrevs i nummer 5/2001 av *Väder och Vatten*. Vi beslöt att i fortsättningen använda en varaktighet av minst sju dygn.

Våren

Övervägande mild vår

Mars inleddes med några kalla dygn, men redan den 6 kom mild luft in över landet för att sedan dominera. För Norrlands del innebar det en mycket tidig vår (se ovan). I Piteå blev mars rekordvarm och på Bjuröklubb var det lika varmt som då det tidigare marsrekordet sattes. Både mars och april blev soliga med rekord i solskenstid. Våren stötte dock på en del bakslag såsom den 9 april då ett område med snöfall gav sydöstra Götaland ett sent snötäcke med som mest drygt 30 cm på Sydsvenska höglandet. Under de båda närmaste dygnen rörde sig snöfallet norrut och västerut så att nästan hela landet var snötäckt på morgonen den 11. Natten till den 25 april fick östra Småland lokalt åter ett par cm snö. Däremellan, under påskhelgen den 17-21, rådde dock sol och värme då Jokkmokk satte nytt temperaturrekord med drygt 19° på påskdagen. I början av maj fick också Mellansverige ett nysnötäcke och fortfarande den 30-31 maj förekom snöinslag i fjällen. Vårvärmen ökade dock i normal takt under maj och till och med riktig sommarvärme rådde den 25, då Torup i Halland hade 27.4°. Både april och maj blev också varmare än normalt i större delen av landet.

Rekordlåg nederbörd

En mycket torr inledning på våren medförde att Örskär och Ölands södra udde fick en för mars rekordlåg nederbörd. Först i slutet av april kom efterlängtnade regn som i södra Sverige till och med blev rikliga. Ett av flera nederbördsområden i början av maj gav Gävle 42 mm, vilket där är nytt dygnsrekord för månaden. Stor skuraktivitet med för säsongen ovanligt många åskdagar gav sedan fortsatt ostadigt väder och lokalt stora regnmängder. I sydöstra Götaland blev dock maj ännu en torr månad.

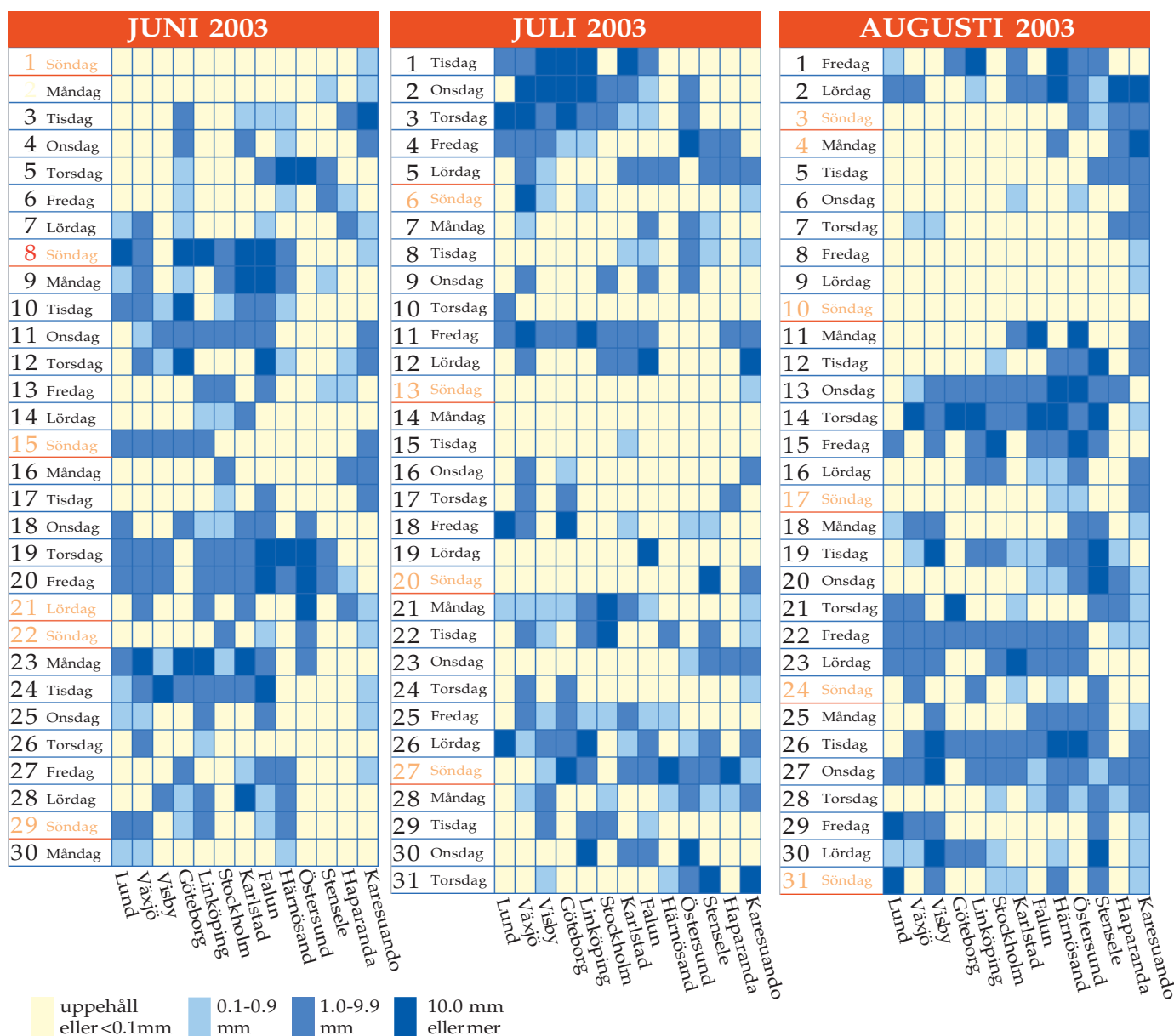
Kraftiga vindar

I mars gav ett snöoväder i fjällen vindbyar på omkring 40 m/s i norra Lapplandsfjällen den 17-18, och en kallfront gav hård vind vid ostkusten den 30-31. Bakom och söder om ett lågtryck blåste det i april storm i de södra fjällen och i östra Svealands farvatten, där Svenska Högarna hade en medelvind på 28 m/s den 5. Stormfälld skog orsakade då strömbrott för tiotusentals hushåll i södra Norrland och norra Svealand. I samband med att en front med åskväder kom in över västkusten uppmättes också en medelvind på 22 m/s på Väderöarna den 12 april.

Sommaren

För tredje året i rad fick vi en varm sommar, vilket främst berodde på värmen under juli och första hälften av augusti. Ett ihållande regn den 2-3 juli i Småland orsakade svåra översvämningar liksom även många lokalt häftiga regn- och åskskurar gjorde.

Nederbördsdygn juni-augusti 2003

Sommaren

Varmt semesterväder

Efter en varm inledning, med temperaturer på upp till 30° den 4 juni, blev det kyligare med ofta blåsigt och regnigt väder. Sol och värme återkom dock redan sista veckan i juni till norra Norrland och fortsatt värme gav där nya rekord i medeltemperatur för juli i bl a Kvikkjokk och Härnösand. Även i södra Sverige började temperaturen att stiga alltmer i juli och i mitten av månaden kom riktig högsommarvärme till hela landet. Med maximitemperaturen 31.5° i Umeå den 17 juli sattes där t o m ett nytt rekord. Högsommarvärmen varade längst i söder till i mitten av augusti. Från den 25 blev det kyligare, och redan den 27 rapporterades t o m snö i de södra fjällen.

Kraftig åska, översvämningar och tromber

Under sommaren bildades många kraftiga åskväder och skurar, även åtföljda av tromber. Lokalt föll därvid stora nederbörds mängder som orsakade över-

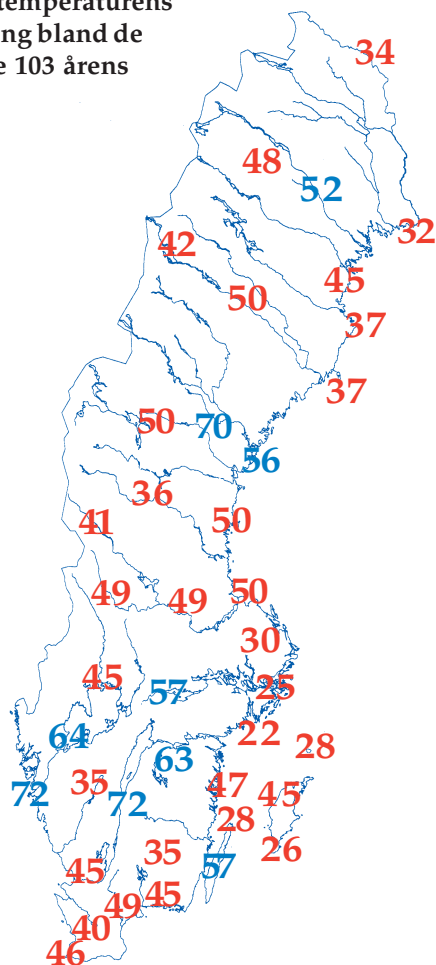
svämningar. Den 9 juni orsakade ett intensivt lågtryck kraftig åska och hård byig vind, varvid Dingle i Bohuslän fick 57 mm och Örskar och Söderarm vid Upplandskusten hade 19 m/s i medelvind. Även midsommarhelgen började med blåst, kyla och regn i nästan hela landet den 20, men sedan stabiliserades vädret något. Juli inleddes dock med ihållande regn i landets södra del den 1-6, vilket ledde till omfattande översvämningar i framför allt Småland. Jordbruket drabbades därvid av stora skador. På ett dygn föll drygt 100 mm vid Västervik och Oskarshamn. Ett kraftigt åskregn över sydöstra Götaland medförde att Kalmar, som fick den rekordstora mängden 73 mm, drabbades av omfattande översvämningar den 30 juli. Nya rekord i julinederbörd sattes också i delar av Småland. I främst östra och norra Norrland var det däremot torrt och där orsakade åskan skogsbränder den 19-20 juli. Augusti blev mycket blöt i mellersta Norrland med rekord i Storlien-Visjövalen.

Hösten och förvintern

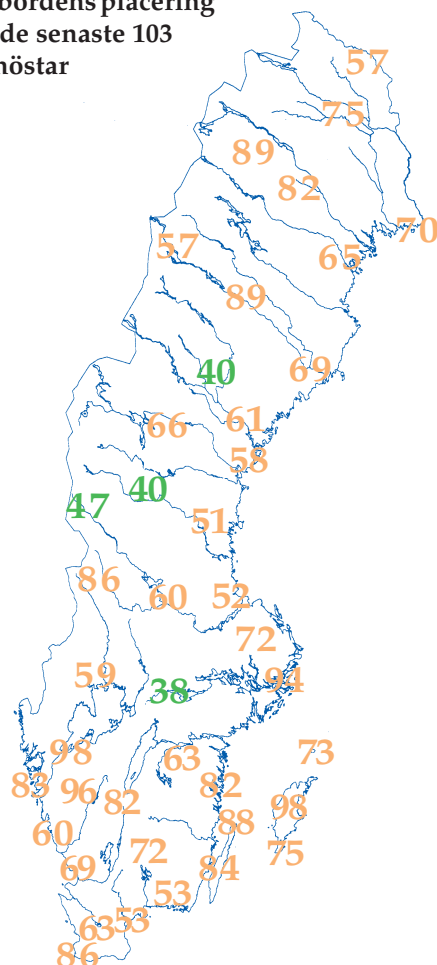
Hösten var torr i större delen av landet. Oktober var den enda riktigt kalla höstmånaden och bröt liksom i fjol en lång svit av månader som varit varmare än normalt. December avslutade året med en lång serie oväder.

Hösten 2003

Medeltemperaturens
placering bland de
senaste 103 årens
höstar

Nederbördens placering
bland de senaste 103
årens höstar

Kartorna visar hur hösten 2003 placerade sig bland höstarna 1901-2003, som rangordnats efter hur varma och blöta de varit. Siffran 1 innebär att hösten 2003 varit den varmaste respektive blötaste under de senaste 103 åren, medan siffran 103 visar att den varit den kallaste respektive torraste under samma period.

Hösten och förvintern

Stora temperaturkontraster

Ett par nästan rekordkalla perioder i början och slutet av september inramade en varm period med temperaturer på upp till 24° den 18, 21 och 22. Även så höga nattemperaturer som 17° noterades natten till den 19, samma dag som vintern kom till nordligaste Norrland, där det snöade i Katterjåkk och dagstemperaturen bara steg till 2°. De stora temperaturkontrasterna baddade för det första höstovädret som kom med stormvindar vid norra Upplandskusten den 22-23, där även intensiv åska förekom, och i Lapplandsfjällen den 24. Stora delar av fjällen och inlandet fick samtidigt ett ovanligt tidigt snötäcke.

Rekordkall oktober

Även i södra halvan av landet kom första snötäcket ovanligt tidigt då delar av Skåne fick snö redan den 19 oktober. Arktisk kyla bredde ut sig över hela landet och det var extremt kallt den 20-27 oktober, med rekord på flera platser i södra Sverige. Oktober var också solrik med nya rekord i solskenstid i södra och

västra Sverige. Det klara och kalla vädret gav även rekordmånga frostdagar. Den tidiga vintern tog dock hastigt slut under månadens sista dagar.

Solfattigt och decemberoväder

Både november och december var milda och i delar av Sverige kom november till att bli mildare än oktober. November var molnig, speciellt i östra Götaland, där inte en enda soltimme registrerades under månadens sista tio dagar. Efter en lugn november följde en december med intensiv lågtrycksaktivitet. Flera svåra stormar inträffade först i norra Sverige, främst i Lapplandsfjällen, där t ex Tarfala hade vindstötter på 56 m/s natten till den 5. Efter hand drabbades även södra Sverige av snöoväder, såsom den 21, vilket orsakade problem för trafiken och elförsörjningen. På julafton drog ett oväder upp mild luft och gav blidväder i nästan hela landet under julnatten. Kallluften fick ett visst grepp om hela landet under årets sista dagar och nyårsnatten blev bister på de flesta håll.

Carla Eggertsson Karlström